

Budúcnosť

Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ po roku 2020

Gabriela Matečná

podpredsedníčka vlády

ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Slovenské poľnohospodárstvo dnes

- Vysoké **negatívne saldo** zahraničného obchodu (1,4 mld. Eur ročne)
- Vysoká miera **dovozu** zahraničných potravín (s pridanou hodnotou)
- Vysoký **vývoz** zvierat a plodín (bez pridanej hodnoty)
- Rôznorodosť **výšky** priamych platieb členských krajín EÚ
- Relatívne nízka miera **štátnej pomoci** oproti iným krajinám EÚ
- Chýbajúci **spracovateľský priemysel**
- Malá **diverzifikácia** druhu plodín

Slovenské poľnohospodárstva dnes

- Slabé postavenie poľnohospodárov v **dodávateľsko-odberateľskom** reťazci
- Dlhotrvalé negatívne vplyvy spôsobené nielen **klimatickými javmi**, ale aj náhlymi výkyvmi na poľnohospodárskych **trhoch**
- Zvyšujúci sa **vek** farmárov
- **Nekalé obchodné praktiky**
- Existencia **veľkých** poľnohospodárskych podnikov (veľkosťou 3. miesto v EÚ)
- **Historické problémy** - kolektivizácia, uhorské pozemkové právo (rozdrobenosť vlastníkov pozemkov, neznámi vlastníci a pod.)

Naša vízia agrosektora

- Zabezpečiť **kvalitné a zdravé** potraviny
- Rozvíjať **konkurencieschopnosť** poľnohospodárstva
- Podporovať **lokálnu** výrobu a **potravínársky sektor**
- Zabezpečiť **udržateľný** rozvoj vidieka
- Zvýšiť ochranu **prírodných** zdrojov

Návrh legislatívy SPP 2021-2027

- **Ciele:**

- podporovať poľnohospodárov a vidiecke spoločensvá a zabezpečiť udržateľný rozvoj poľnohospodárstva EÚ
- zabezpečiť inteligentný, udržateľný a konkurencieschopný poľnohospodársky sektor
- **Zníženie rozpočtu** na poľnohospodárstvo EÚ o približne 5% na 365 mld. eur
- **Dvojpilierová štruktúra zostane zachovaná**, priame platby naďalej budú dôležitým prvkom SPP, členský štát vypracuje Národný strategický plán (pre I. aj II. pilier)

Návrh legislatívy SPP 2021-2027

- Členské štáty budú mať možnosť previesť až **15%** zo svojich pridelených prostriedkov na SPP medzi **priamymi platbami** a **programom rozvojom vidieka** a naopak
- Predpokladá sa, že **40%** celkového rozpočtu SPP prispeje k opatreniam v oblasti **globálnej zmeny klímy**.
- Členské krajiny EÚ budú musieť vyčleniť aspoň **2%** pridelených priamych platieb na pomoc **mladým poľnohospodárom**

Návrh legislatívy SPP 2021-2027

- **Konvergencia:**

- Pozastavenie vonkajšej konvergenzie do roku 2022
- Navýšenie o 50% z rozdielu medzi úrovňou 90% priemeru EÚ a súčasnou výškou
  - => Slovensko dosiahne **84% v roku 2027** (dnes 78%)

- **Stropovanie:**

- priame platby poľnohospodárom budú degresívne znižované od **60.000 EUR**
- zastropovanie vo výške **100.000 EUR** na jednu farmu
- premietnutie **osobných nákladov**

Rozpočet EÚ (VFR)

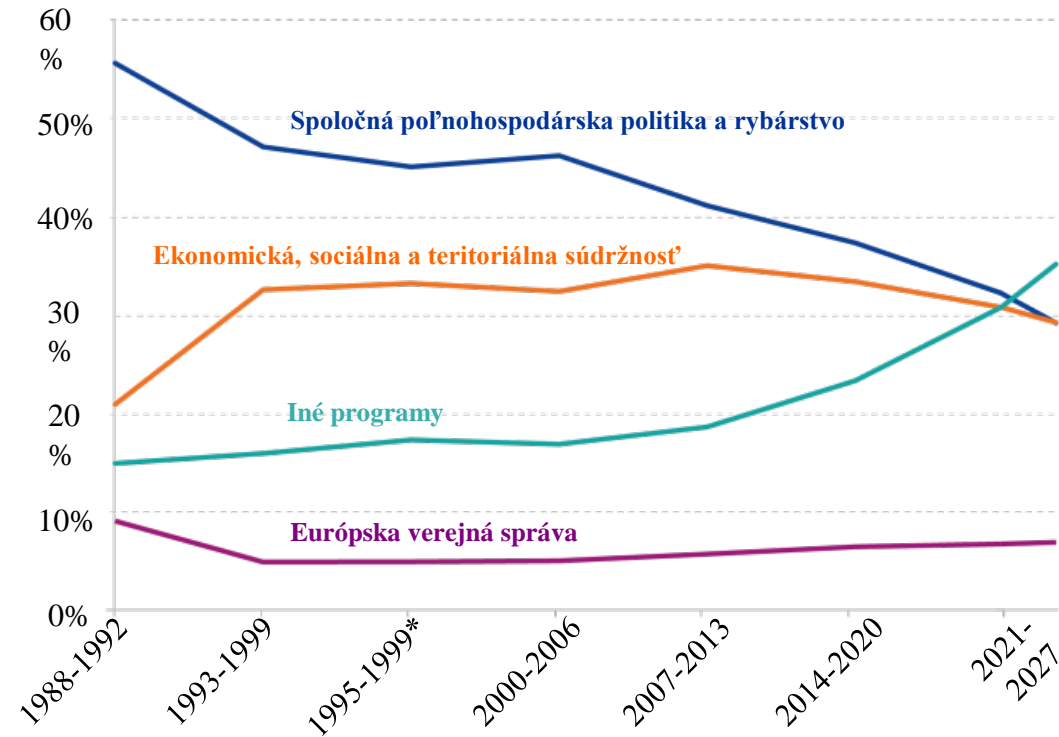
- Nominálna (reálna) zmena rozpočtu EÚ **+25% (+15%)**
- Nominálna (reálna) zmena rozpočtu SPP **-4% (-14%)**
- Nominálna (reálna) zmena priamych platieb **-1% (-11%)**
- Nominálna (reálna) zmena 2. piliera **-15% (-24%)**

Nominálna zmena – vyjadrená v bežných cenách daného roka

Reálna zmena – vyjadrená v stálych cenách (zohľadňuje sa kúpna sila peňazí)

Rozpočet EÚ (VFR)

*Zohľadnené rozšírenie v roku 1995

Pozícia Slovenska

- Návrh legislatívy v predloženej podobe **nesplíňa naše očakávania**
- Nedostatočné tempo **vonkajšej konvergencie platieb** - ani v nasledujúcom programovacom období nedosiahneme plnú konvergenciu (len 84% v roku 2027)
- **Degresivita** priamych platieb od 60 tisíc eur a **stropovanie** vo výške 100 tisíc eur na farmu sú pre Slovensko nevýhodné
- Návrh stropovania **nezohľadňuje štruktúru poľnohospodárskeho sektora** v EÚ

Pozícia Slovenska

- Od poľnohospodárov sa očakáva **viac povinností za menej peňazí**
- Navrhovanú úroveň alokácie na viazanú podporu (10 % + 2 %) považujeme za príliš nízku
- **Nedostatočné zjednodušenie a subsidiarita**, ktoré avizovala Komisia vo svojom oznámení v októbri 2017

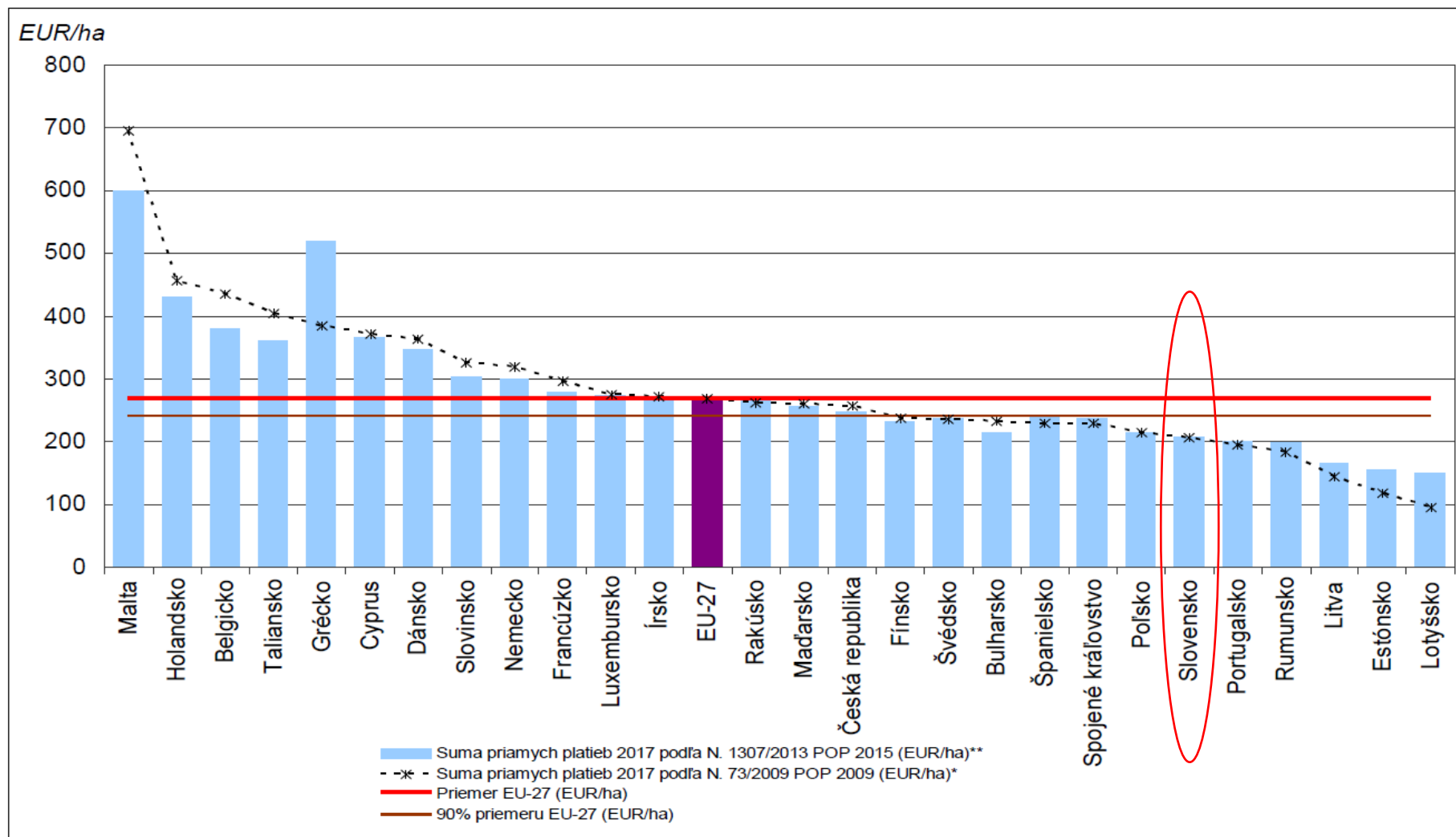
PRIAME PLATBY

PRIAME PLATBY: Čo navrhujeme?

- **Urýchlená konvergencia** priamych platieb - predpoklad efektívnej a spravodlivej politiky, aj v kontexte naplňania „princípu rovnosti“
- Súčasná úroveň priamych platieb v rámci EÚ **znevýhodňuje** všetky ČŠ s výškou priamych platieb na hektár pod úrovňou priemeru EÚ;
- Súčasný mechanizmus konvergenzie je **málo ambiciózne**

Graf: Porovnanie priemerných jednotkových sadziieb priamych platieb na hektár v EÚ-27 - na základe VFR 2007-2013 a na základe VFR 2014-2020

PRIAME PLATBY: Čo navrhujeme?

- Zníženie rozdielu medzi súčasnou úrovňou a 90 % priemeru EÚ o polovicu nie je **postačujúce**, je potrebné dosiahnuť **rovnakú úroveň** priamych platieb pre všetky ČŠ
- **Transparentné poskytovanie štátnej pomoci** členských štátov EÚ (výkonnejšie ekonomiky môžu podporiť farmárov niekoľko násobne viac)
- Zvýšenie úrovne alokácie na **viazanú podporu**
- Vytvorenie poľnohospodárskej **rezervy z iných zdrojov** (napríklad z financií nevyužitých na trhové opatrenia)

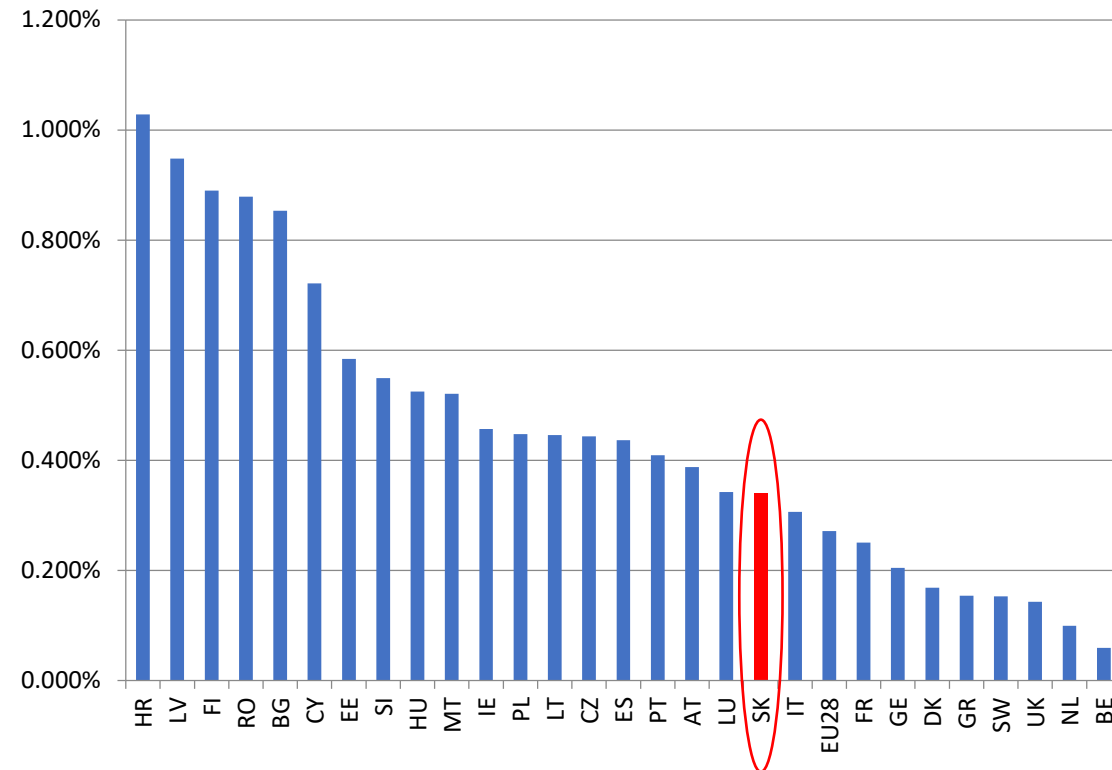
PRIAME PLATBY: Čo navrhujeme?

Pozitíva vyrovnaní priamych platieb:

- podpora **lokálnej** produkcie
- zvýšenie spotreby **čerstvých** potravín
- znižovanie **environmentálnych** záťaží v rámci únie (rastúcou spotrebou lokálnych potravín sa znižuje emisná stopa EÚ ako celku)
- posilnenie **vnútorného trhu** a celkovej **konkurencieschopnosti** Únie
- zatriaktívnenie sektora pre **mladých ľudí**, rozvoju vidieckych oblastí a **zamestnanosti** v regiónoch

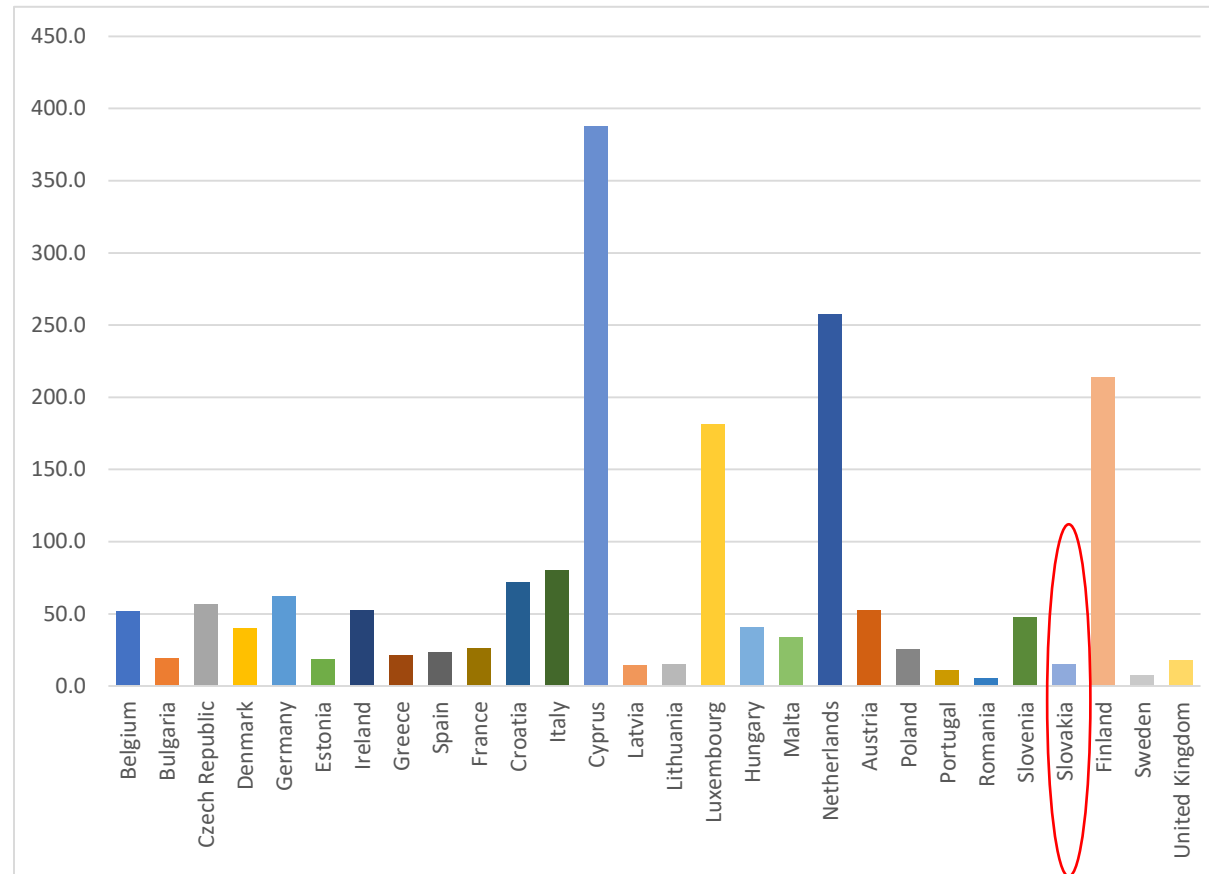

Výdavky na poľnohospodárstvo v EÚ

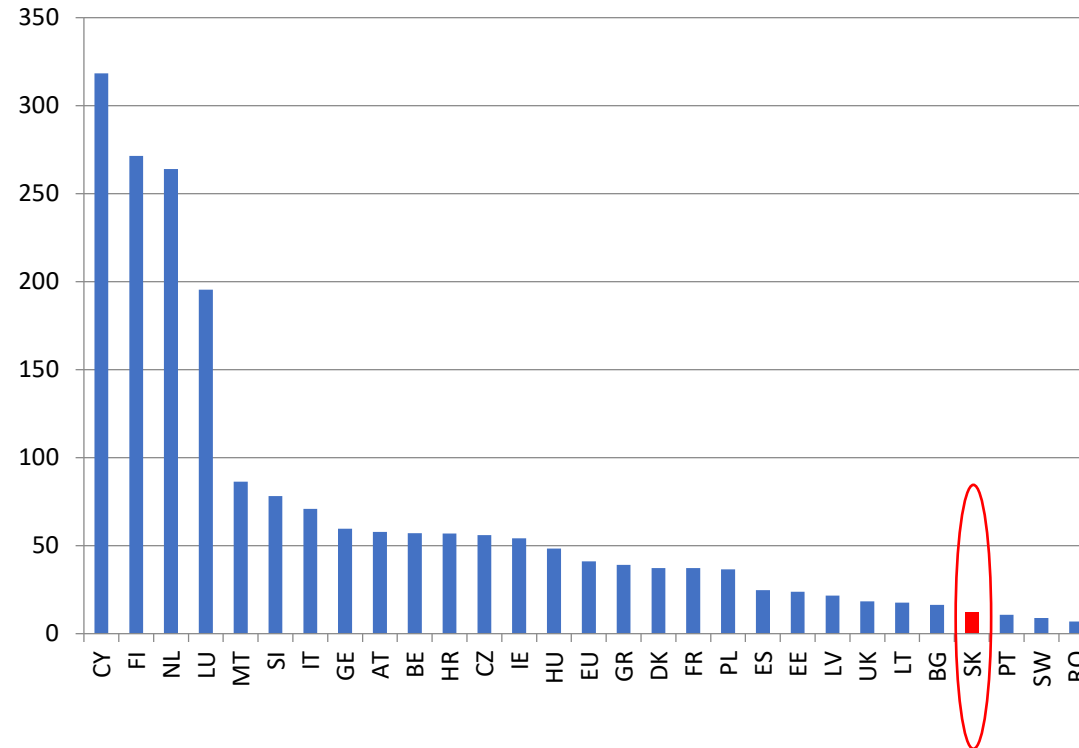

Výdavky na poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (% HDP, 5-ročný priemer)

Štátna pomoc v EÚ (eur/ha)

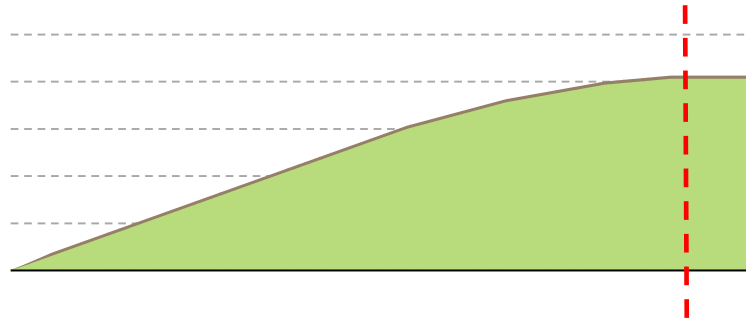

Celkové výdavky na poľnohospodárstvo v EÚ

Podpora v € na hektár poľnohospodársky využívannej pôdy v EÚ-28 (2012-2016)

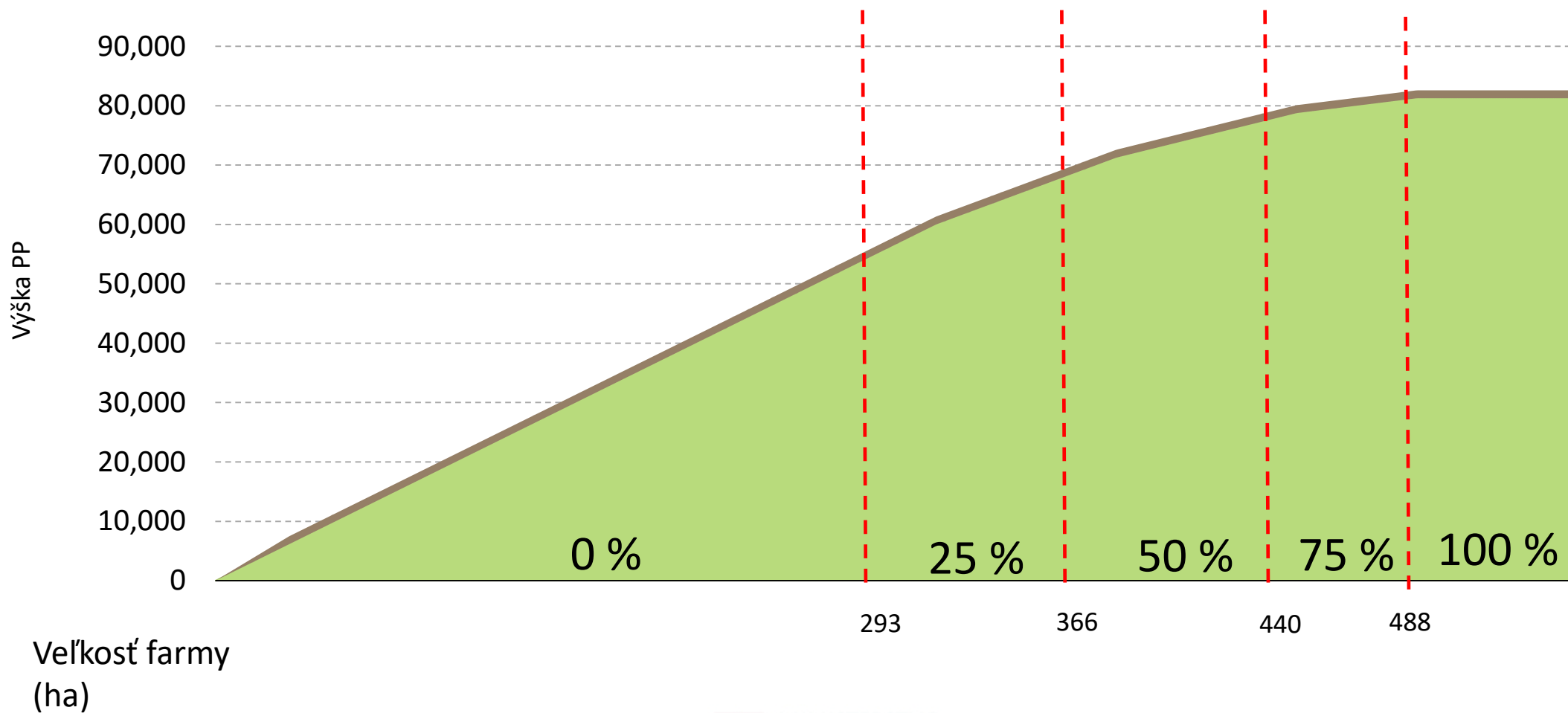
STROPOVANIE

STROPOVANIE: Dopady pre Slovensko

- Slovensko patrí medzi krajiny, pre ktoré priame platby predstavujú **významnú zložku príjmov** farmárov
- Dominancia **veľkých fariem**, ktoré budú ovplyvnené stropovaním priamych platieb
- Štruktúra fariem - výsledkom **historického** vývoja, hlavne pôsobením socialistického **plánovania**, **rozdobenosťou** vlastníctva pôdy, pôsobením SPP v predchádzajúcich programovacích obdobiach
- Je potrebné zabezpečiť **rovnocenný prístup** k priamym platbám pre všetky typy fariem v EÚ

STROPOVANIE: Dopady pre Slovensko

STROPOVANIE: Dopady pre Slovensko

- Redukcia priamych platieb v sume nad 60 000

Suma PP	Percento redukcie o
60 000 - 75 000	25%
75 000 - 90 000	50%
90 000 - 100 000	75%
nad 100 000	100%

- Pred stropovaním sa odpočítajú osobné náklady od priamych platieb

STROPOVANIE: Príklad

	Subjekt A	Subjekt B
Odviazaná platba	60 000	500 000
Viazaná platba	60 000	0
Celková platba pred uplatnením čl.15	120 000	500 000
Náklady na prácu	20 000	150 000
PP na ktoré sa uplatní čl.15 (redukcia platieb)	100 000	350 000
Zníženie 25% (60-75tis.)	3 750	3 750
Zníženie 50% (75-90tis.)	7 500	7 500
Zníženie 75% (90-100tis.)	7 500	7 500
Zníženie 100%	0	250 000
Celkovo zníženie čl.15	18 750	268 750
Platba	101 250	231 250

STROPOVANIE: Dopady pre Slovensko

Odhad dopadov

	Zastropované	Nezastropované
Počet subjektov	280	
Produkcia v EUR na ha	532	1007
Zamestnanosť na 100 ha	0,79	3,81
Zastropovaná suma	20 Mil.	

STROPOVANIE: Čo navrhujeme?

- Rozhodnutie o zavedení stropovania a parametre takéhoto opatrenia by sa mali stanoviť **na národnej úrovni**
- Zohľadnenie **národných špecifík** poľnohospodárskych sektorov (napr. národné odlišnosti v štruktúre fariem, štruktúre dodávateľov a odberateľov ako aj štruktúre ponukových vertikál)
- Vhodné zohľadnenie **osobných nákladov** pri stropovaní dokáže efektívnejšie oddeliť aktívne farmy (na základe produkcie a zamestnanosti) od menej aktívnych fariem

STROPOVANIE: Čo navrhujeme?

- Dobre nastaviť parametre stropovania, aby sa dosiahli ciele poľnohospodárskej politiky, sa dá **len na úrovni členských štátov**, vzhľadom k veľkej heterogenite poľnohospodárskych sektorov v EÚ.
- Vhodne nastaviť definíciu „**skutočného poľnohospodára**“ a jeho prepojenia s minimálnymi činnosťami vykonávanými na plochách
- V prípade opatrení spojených s limitovaním platieb v závislosti od veľkosti fariem by rozhodnutie o ich zavedení malo byť ponechané na **členské štáty**

Závery

- Návrh legislatívy SPP 2021-2027 **nedostatočne reflektuje požiadavky** Slovenska
- Požadujeme: urýchlenú vonkajšiu **konvergenciu**, dobrovoľné **stropovanie** a zvýšenie úrovne alokácie na **viazanú podporu**
- **Znižovanie rozdielov** medzi členskými krajinami v oblasti podpory z SPP bude mať vplyv na **posilnenie vnútorného trhu** a celkovú **konkurencieschopnosť** Únie